

HETIMET EFEKTIVE

PËR VDEKJET OSE KEQTRAJTIMET
E SHKAKTUARA NGA FORCAT E SIGURISË

DEPARTAMENTI PËR
EKZEKUTIMIN E
VENDIMEVE TË
GJYKATËS
EVROPIANE
PËR TË DREJTAT E
NJERIUT

DG1

FLETË TEMATIKE

Korrik 2020

HETIMET EFEKTIVE PËR VDEKJET OSE KEQTRAJTIMET E SHKAKTUARA NGA FORCAT E SIGURIMIT

Këto përmbledhje bëhen nën përgjegjësinë e vetme të Departamentit për Ekzekutimin e Vendimeve të Gjykatës Evropiane dhe në asnjë mënyrë nuk janë detyruese për Komitetin e Ministrave.

1. PAVARËSIA	3
2. PËRSHTATSHMËRIA.....	6
3. SHPEJTËSIA	8
3.a. Lidhja midis shpejtësisë dhe parashkrimit	9
4. PJESËMARRJA E VIKTIMAVE DHE SHQYRTIMI PUBLIK.....	10
5. HETIMI I MOTIVEVE TË VEÇANTA TË KRIMIT	12
6. MBIKËQYRJA E PAVARUR E HETIMEVE.....	13
7. DËMSHPËRBLIMI PËR VIKTIMAT	14
SHTOJCA - INDEKSI I ÇËSHTJEVE	15

Në rastet kur Gjykata Evropiane e të Drejtave të Njeriut gjen shkelje të aspektit procedural të Neneve 2 (e drejta për jetë) dhe/ose 3 (ndalimi i torturës) të Konventës për shkak të dështimit në zhvillimin e hetimeve efektive mbi shkeljet, të verifikuara apo të pretenduara, e këtyre të drejtave themelore nga ana e forcave të sigurisë, ekziston detyrimi i vazhduar për t'i kryer këto hetime, çka në praktikë kërkon që autoritetet të rishqyrtojnë dosjet e lëndës me shpejtësi dhe sipas detyrës zyrtare për t'iu shmangur skadimit të afatit kohor për veprime të mëtejshme dhe, aty ku është e mundur, të rihapin ose të rifillojnë hetimet.

Ky fletëfakt përqendrohet në këto elemente kryesore të efektivitetit të hetimeve, të përcaktuara në praktikën gjyqësore të Gjykatës dhe të kontrolluara nga Komiteti i Ministrave: pavarësia, mjaftueshmëria, shpejtësia; hetimi i motiveve të veçanta të krimit; mbikqyrja e pavarur; dhe kompensimi për viktimat. Këtu jepen disa shembuj të masave të marra dhe të raportuara nga Shtetet, në kontekst të ekzekutimit të vendimeve të Gjykatës Evropiane, me qëllim të ruajtjes dhe forcimit të efektivitetit të hetimeve.

1. PAVARËSIA

Konventa kërkon që hetimet të kryhen, që nga fillimi, nga organe të pavarura. Për të përmbushur këtë kërkesë, organi hetues duhet të ketë një shkallë të mjaftueshme të pavarësisë, si institucionale ashtu edhe praktike, nga autoritetet që i nënshtrohen hetimit. Kjo nënkupton që çështja e pavarësisë do të duhet të merret në konsideratë në dritën e marrëdhënies midis agjentëve / autoriteteve të Shtetit që pretendohet se janë përgjegjës për ngjarjet dhe atyre që kryejnë hetimet.

Avokati i Popullit dhe Njësia e tij për Parandalimin e Torturës, si dhe Shërbimi i Çështjeve të Brendshme dhe Ankesave, si organ i pavarur hetimor, monitorojnë të gjitha incidentet e pretenduara të keqtrajtimit nga autoritetet e zbatimit të ligjit, përfshirë ankesat kundër veprimeve të paligjshme dhe mosveprimeve të zyrtarëve të Shtetit.	<i>Shqipëria / Pihoni</i> (74389/13) Vendimi përfundimtar më 13/05/2018 Plani i Veprimit
Shërbimi Special Hetimor (SHSH) u krijua në vitin 2007, si një organ i pavarur që i raporton Prokurorit të Përgjithshëm, për të hetuar veprimet e pretenduara të keqtrajtimit nga policia. Shefi i Shërbimit Special Hetimor emërohet nga Presidenti i Republikës, me rekomandimin e Prokurorit të Përgjithshëm. Departamenti i Shërbimit Special Hetimor për Hetimin e Torturës kryen hetime paraprake për rastet e keqtrajtimit. Sipas ndryshimeve të vitit 2015 në Kodin e Procedurës Penale, ankesat e viktimave tani rezultojnë në ndjekje penale publike dhe jo më në ndjekje penale private. Pretendimet për keqtrajtim nga ushtria hetohen nga Komiteti Hetimor, organ i pavarur nga aspekti institucional dhe strukturor i themeluar në vitin 2014.	<i>Armenia / Virabyan</i> (40094/05) Vendimi përfundimtar më 02/01/2013 Plani i Veprimit
Kodi i Procedurës Penale i vitit 2011 parashikon që avokatët e Shtetit janë të ngarkuar me kryerjen e hetimeve penale për pretendimet e keqtrajtimit, dhe se policia mund të veprojë vetëm me urdhrat e avokatëve të Shtetit.	<i>Kroacia / Mader</i> (56185/07) Vendimi përfundimtar më 21/09/2011 Plani i Veprimit
Autoriteti i Pavarur për Hetimin e Pretendimeve dhe Ankesave kundër Policisë u krijua në vitin 2006 për të kryer hetime <i>motu proprio</i> mbi pretendimet për keqtrajtim. Ai ia paraqet dosjet dhe rezultatet e tij Prokurorit të Përgjithshëm për vendimmarrje.	<i>Qipro / Shchukin dhe të tjerë</i> (14030/03) Vendimi përfundimtar më 29/10/2010 Rezoluta Përfundimtare CM/ResDH(2014)93
Për të mundësuar hetime të pavarura mbi rrethanat që lidhen me vdekjen e të dyshuarve të marrë në paraburgim policor, në vitin 2012 u krijua Inspektoriati i Përgjithshëm i Forcave të Sigurimit, një organ i pavarur, për të hetuar krimet e pretenduara të kryera nga oficerët e policisë.	<i>Çekia / Eremiasova dhe Pechova</i> (23944/04) Vendimi përfundimtar më 16/05/2012 Rezoluta Përfundimtare CM/ResDH(2014)69

<p>Sipas një ndryshimi kushtetues të vitit 2018, Prokurori i Përgjithshëm zgjidhet nga Parlamenti për gjashtë vjet dhe i përgjigjet vetëm Parlamentit. Për më tepër, Shërbimi i Inspektoriatit Shtetëror u bë operacional në vitin 2019 duke hetuar krime të torturës, keqtrajtimit dhe disa krime të tjera të kryera nga agjentët e zbatimit të ligjit. Inspektori Shtetëror zgjidhet gjithashtu nga Parlamenti për gjashtë vjet dhe i përgjigjet vetëm Parlamentit.</p>	<p><i>Gjeorgjia / Grupi Tsintsabadze (35403/06)</i></p> <p>Vendimi përfundimtar më 18/03/2011</p> <p>Plani i Veprimit</p>
<p>Në vitin 2013, pranë Zyrës së Policisë Bavareze për Krime u krijua një njësi qendrore për hetime të brendshme, e cila kryen detyrat e saj në mënyrë të pavarur dhe objektive, ndaras nga aktivitetet e përditshme operationale të Policisë Bavareze, duke siguruar pavarësinë e hetimeve mbi aktet e njësive policore të kontrollit të trazirave, kur anëtarët nuk mbajnë etiketa emri ose shenja të tjera individuale identifikuese dhe në mungesë të filmimeve. Kështu, njësia që kryen hetimin nuk është e lidhur në aspektin hierarkik, institucional ose praktik me një njësi policie të akuzuar për sjellje të keqe.</p>	<p><i>Gjermania / Hentschel dhe Stark (47274/15)</i></p> <p>Vendimi përfundimtar më 09/02/2018</p> <p>Raporti i Veprimit</p>
<p>Byroja e Sigurisë së Brendshme u krijua në vitin 2015 për të kryer hetime mbi veprimet e zyrtarëve të burgjeve dhe zyrtarëve nga institucionet në varësi të Ministrisë së Brendshme, përfshirë policinë. Kjo Byro është e pavarur institucionalisht nga policia dhe autoritetet e burgut. Mbikëqyret nga Ministri i Brendshëm, ka një buxhet të veçantë, mjediset e veta, dhe njësitë rajonale.</p>	<p><i>Letonia / Grupi Holodenco (17215/07)</i></p> <p>Vendimi përfundimtar më 04/11/2013</p> <p>Rezoluta Përfundimtare ResDH(2018)382</p> <p><i>Letonia / Balajevs (8347/07)</i></p> <p>Vendimi përfundimtar më 28/07/2016</p> <p>Raporti i Veprimit</p>
<p>Akti i Procedurës Penale dhe Akti i Shërbimit të Prokurorisë së Shtetit u ndryshuan në vitin 2007 dhe 2011 për të deleguar kompetencën e kryerjes së hetimeve për pretendimet e keqtrajtimit nga agjentët e policisë së pari tek prokurorët publikë të organizuar si grup i posaçëm i punës, dhe më vonë tek Departamenti Special për Hetimin dhe Ndjekjen Penale të Zyrtarëve në Zyrën e Prokurorit të Shtetit. Ky departament operon nën parimin e autonomisë profesionale dhe operationale, dhe ka juridiksion ekskluziv për t'u marrë me veprat e pretenduara penale të kryera nga zyrtarë të policisë, të policisë ushtarake dhe shërbimeve të inteligjencës.</p>	<p><i>Slllovenia / Matko (43393/98)</i></p> <p>Vendimi përfundimtar më 02/02/2007</p> <p>Raporti i Veprimit</p> <p><i>Slllovenia / Franciska Stefancic (58349/09)</i></p> <p>Vendimi përfundimtar më 24/01/2018</p> <p>Raporti i Veprimit</p>
<p>Që nga viti 2015, sipas një vendimi të Prokurorisë së Përgjithshme bashkangjitur Gjykatës së Lartë të Kasacionit dhe Drejtësisë, hetimet për ankesat në lidhje me agjentët e Shtetit do të kryhen ekskluzivisht nga prokurorë të caktuar në gjykatat e shkallëve më të larta dhe jo nga policia gjyqësore. Këta prokurorë zgjidhen midis atyre që, gjatë kryerjes së detyrave, nuk thirren të mbikëqyrin veprimtarinë e policisë gjyqësore.</p>	<p><i>Rumania / Barbu Anghelescu Nr.1 (46430/99)</i></p> <p>Vendimi përfundimtar më 05/01/2005</p> <p>Rezoluta Përfundimtare CM/ResDH(2016)150</p>

<p>Për të zhvilluar hetime mbi abuzimet e pretenduara pas veprimeve të forcave të sigurisë gjatë operacioneve antiterroriste në Kaukazin verior, në vitet 2007-2008 u krijuan njësi hetimore speciale pranë Drejtorisë së Komitetit Hetimor në Republikën çeçene. Mbikqyrja e atyre njësive u sigurua nga Zyra Qendrore e Komitetit Hetimor.</p>	<p><i>Rusia / Grupi Khashiyev dhe Akayeva (57942/00)</i> Vendimi përfundimtar më 06/07/2005</p> <p>Rezoluta e përkohshme CM/ResDH(2015)45</p>
<p>Në lidhje me hetimet për vdekjet e shtetasve irakianë gjatë pushtimit të Irakut jugor nga Forcat e Armatosura të Mbretërisë së Bashkuar, Ministria e Mbrojtjes krijoi, në vitin 2010, një proces hetimor që ndërthuri hetimet penale nga Ekipi i Pretendimeve Historike të Irakut (EPIH) me hetimin e stilit shqyrtues (të quajtur Hetimi i Fatalitetit) nga një gjyqtar i Gjykatës së Lartë në pension dhe / ose mbikëqyrje gjyqësore nga një gjykatës i caktuar i Gjykatës së Lartë. Pas ristrukturimit të tij në 2012, në një vendim të Gjykatës së Lartë të vitit 2013, u gjet se Ekipi i Pretendimeve Historike të Irakut ishte i pavarur në shkallë të mjaftueshme.</p>	<p><i>Mbretëria e Bashkuar / Al-Skeini dhe të tjerë (55721/07)</i> Vendimi përfundimtar më 07/07/2011</p> <p>Rezoluta Përfundimtare CM/ResDH(2016)298</p>
<p>Byroja Shtetërore e Hetimeve (BSHH), një organ i pavarur ekzekutiv i zbatimit të ligjit, u krijua në vitin 2016 për të zhvilluar hetime mbi krime të kryera nga zyrtarë të rangut të lartë, gjyqtarë dhe oficerë të zbatimit të ligjit, dhe filloi punën në vitin 2018. Brenda Prokurorisë së Përgjithshme, Departamenti për Udhëzimin Procedural në Procedimet Penale që bie nën kompetencën e Byrosë Shtetërore të Hetimeve ushtron kontroll procedural mbi hetimet paragjyqësore të kryera nga Byroja Shtetërore e Hetimeve dhe merret me ndjekjen penale të këtyre çështjeve.</p>	<p><i>Ukraina / Grupi Kaverzin (23893/03)</i> Vendimi përfundimtar më 15/08/2012</p> <p>Plani i Veprimit</p> <p><i>Ukraina / Grupi Afanasyev (38722/02)</i> Vendimi përfundimtar më 05/07/2005</p> <p>Plani i Veprimit</p> <p><i>Ukraina / Belousov (4494/07)</i> Vendimi përfundimtar më 07/02/2014</p> <p>Vendimi i Këshillit të Ministrave 2019</p>

2. PËRSHTATSHMËRIA

Konventa kërkon që hetimet të kryhen në mënyrë të përshtatshme. Autoritetet hetuese duhet të kenë ekspertizë dhe kompetenca që mund të çojnë në përcaktimin e të gjitha fakteve përkatëse, si dhe identifikimin dhe, nëse është e përshtatshme, dënimin e atyre që janë përgjegjës.

Mbrojtësi i të Drejtave të Njeriut (MDNJ) i cili është themeluar në vitin 2003, kryen një mbikëqyrje civile mbi ushtrinë. MDNJ-ja monitoron rregullisht vendet e heqjes së lirisë nën autoritetin e Ministrisë së Mbrojtjes, dhe themeloi një departament të specializuar për mbrojtjen e të drejtave të ushtarakëve i cili, ndër të tjera, shqyrton ankesat e tyre dhe ofron këshilla ligjore. Numri i telefonit falas 24 orë në ditë i Zyrës së MDNJ-së u mundëson ushtarakëve dhe civilëve të raportojnë çdo çështje që lidhet me forcat e armatosura.

*Armenia / Muradyan
(11275/07)*

[Vendimi përfundimtar
më 24/02/2017](#)

[Plani i Veprimit](#)

Për të siguruar mbledhjen e provave mjeko-ligjore në kohën e duhur, Prokurori i Përgjithshëm lëshoi, në vitin 2014, udhëzime mbi procedurën që duhet ndjekur në rast keqtrajtimi të pretenduar nga policia. Paditësi do të shqyrtohet nga një patolog mjeko-ligjor brenda 24 orëve nga ankesa, ose nga momenti kur policia u vu në dijeni se mund të ketë ndodhur një keqtrajtimit i tillë. Incidentet duhet të raportohen tek Prokurori i Përgjithshëm dhe Kryetari i Autoritetit për Hetimin e Pretendimeve dhe Ankesave Kundër Policisë. Në vitin 2017, një ndryshim ligjor siguroi që ekzaminime të tilla mjekësore të kryhen në përputhje me Manualin e Protokollit të Stambollit për Hetimin dhe Dokumentimin Efektiv të Torturës dhe Trajtitimit ose Ndëshkimeve të tjera Mizore, Çnjerëzore ose Degraduese.

*Qipro / Khani Kabarra
(24459/12)*

[Vendimi përfundimtar më
05/09/2018](#)

[Plani i Veprimit](#)

Pas një reforme të Zyrës së Prokurorit të Përgjithshëm në vitin 2016, Departamenti i tij kundër Torturës u ngarkua të kryente hetime në çështje të ndërlukuara, të mbikëqyrte hetimet e kryera nga Prokuroritë territoriale, të siguronte udhëzime dhe mbështetje për të gjithë prokurorët e varur për çështjet e keqtrajtimit që përfshijnë forcat e sigurimit. Për më tepër, u krijua një Prokurori e Specializuar për Luftimin e Krimin të Organizuar me seksione të dedikuara anti-torturë për të hetuar rastet e keqtrajtimit dhe torturës së rënduar. Prokurorët në seksionet anti-torturë janë caktuar ekskluzivisht për raste të keqtrajtimit dhe nuk janë të përfshirë në ndonjë punë të përbashkët me policinë ose agjencitë e tjera të zbatimit të ligjit.

*Moldavia / Grupi Corsacov
(18944/02)*

[Vendimi përfundimtar më
04/07/2006](#)

[Rezoluta Përfundimtare
CM/ResDH\(2018\)463](#)

*Moldavia / Levinta
(17332/03)*

[Vendimi përfundimtar më
16/03/2009](#)

[Raporti i Veprimit](#)

Pas një gjykimi në lidhje me një incident fatal që përfshin personelin e Ushtrisë Mbretërore Hollandeze të vendosur jashtë vendit, administrata e drejtësisë penale ushtarake në lidhje me operacionet që përfshijnë personel ushtarak në zona me rrezikshmëri të lartë kaloi në proces vlerësimi nga një Komitet i caktuar posaçërisht. U morën masa në lidhje me konsultimin dhe trajnimin, në veçanti krijimin e ekipeve hetimore; përmirësimin e komunikimit midis komandantëve, njësitë të policisë ushtarake dhe prokurorëve publikë; hartimin e udhëzimeve rreth hapave që duhen ndjekur pas përdorimit të forcës vdekjeprurëse. Shërbimi i Prokurorisë Publike krijoi një manual hetimi që përfshinte një përmbledhje të çështjeve kryesore dhe kurset e mundshme të veprimit për hetimet gjatë operacioneve ushtarake për të përmirësuar, ndër të tjera, koordinimin me autoritetet lokale të drejtësisë penale dhe partnerët e koalicionit në fushat ushtarake të operacioneve, mbledhjen e provave dhe ruajtjen e të dhënave.

*Hollanda / Jaloud
(47708/08)*

[Vendimi përfundimtar më
20/11/2014](#)

[Rezoluta Përfundimtare
CM/ResDH\(2018\)47](#)

Në vitin 2008, Zyra e Avokatit të Popullit krijoi një njësi të posaçme me detyrë që të shqyrtojë ankesat në lidhje me veprimet e agjentëve të zbatimit të ligjit. Një dekret për ekzaminimin mjekësor të personave të kapur nga policia u miratua nga Ministri i Punëve të Brendshme në vitin 2012. Në vitin 2014, Prokurori i Përgjithshëm lëshoi udhëzime për procedime në lidhje me vdekjet e shkaktuara dhe keqtrajtimet e kryera nga oficerët e policisë ose zyrtarë të tjerë publikë.

*Polonia / Grupi
Dzwonkowski (46702/99)*

[Vendimi përfundimtar më
12/04/2007](#)

[Rezoluta Përfundimtare
CM/ResDH\(2016\)148](#)

Në vitin 2015, një Strategji për kryerjen e hetimeve efektive në rastet e keqtrajtimit nga agjentët e shtetit (oficerët e policisë, personeli i burgjeve, xhandarët) u miratua nga Zyra e Prokurorit pranë Gjykatës së Lartë të Kasacionit dhe Drejtësisë. Parandalimi dhe zbulimi efektiv i keqtrajtimit në burg u përmirësua gjithashtu përmes aktiviteteve të trajnimit profesional dhe mbikëqyrjes së ndërhyrjeve nga Administrata Kombëtare e Burgjeve. Për më tepër, u miratuan rregulloret për dokumentimin dhe raportimin e provave mjekësore të keqtrajtimit.

*Rumania / Grupi Predica
(42344/70)*

[Vendimi përfundimtar më
07/09/2011](#)

[Rezoluta Përfundimtare
CM/ResDH\(2017\)291](#)

Zelli i duhur dhe paanësia e hetimeve për keqtrajtimin e pretenduar nga policia u nënvizua në praktikën e mirë-vendosur të Gjykatës Federale. Për sa i përket Kantonit të Gjenezës në veçanti, një inspektoriat i shërbimit të përgjithshëm u krijua në vitin 2008, që merrej me ankesat kundër agjentëve të policisë.

*Zvicra / Dembele
(74010/11)*

[Vendimi përfundimtar më
26/09/2016](#)

[Rezoluta Përfundimtare
CM/ResDH\(2016\)175](#)

3. SHPEJTËSIA

Konventa gjithashtu kërkon që hetimet të kryhen menjëherë. Autoritetet hetuese duhet të jenë në gjendje të reagojnë dhe të fillojnë menjëherë hetimin, i cili është thelbësor për sigurimin e provave. Një sfidë e veçantë në këtë kontekst është rreziku që veprat penale të mundshme nën hetim të bëhen objekt i parashkrimit (shihni pjesën 3.a).

<p>Ekzistojnë afate të caktuara kohore për përfundimin e hetimit paraprak dhe hetimit. Në vitin 2017, dispozita për mbylljen automatike të një hetimi penal për shkak të gjetjes së saj u shfuqizua dhe u prezantuan mjetet juridike të përshpejtimit për viktimat dhe personat e akuzuar. Plani i miratuar në korrik 2017 parashikoi më shumë reforma, veçanërisht prokurorë të specializuar për të hetuar ankesat e keqtrajtimit nga policia dhe transmetimin automatik të të gjitha këtyre ankesave në Prokurori.</p>	<p><i>Bullgaria / S.Z. (29263/12)</i></p> <p>Vendimi përfundimtar më 03/06/2015</p> <p>Plani i Veprimit</p>
<p>Sipas Ligjit të Prokurorisë Publike të vitit 2007, për të parandaluar hetime tepër të gjata për keqtrajtim të pretenduar nga ana e agjentëve të policisë, prokurorët publikë janë të detyruar të ndërmarrin hapa procedurale brenda 30 ditëve pas depozitimit të një ankese. Në përputhje me Kodin e Procedurave Penale të vitit 2010, prokurorët duhet të vendosin për përmbajtjen e një ankese penale brenda tre muajve. Në rast të vonesave, prokurori duhet të informojë paditësin dhe një prokuror epror. Për të parandaluar arbitraritetin, Akti i Procedurës Penale paraqiti një të drejtë ankese tek prokurori epror në vitin 2013.</p>	<p><i>Maqedonia / Grupi Jasar (69908/01)</i></p> <p>Vendimi përfundimtar më 15/05/2007</p> <p>Rezoluta Përfundimtare CM/ResDH(2018)72</p> <p><i>Maqedonia / Grupi Kitanovski (15191/12)</i></p> <p>Vendimi përfundimtar më 22/04/2015</p> <p>Plani i Veprimit</p>
<p>Në mënyrë që të sigurohen hetime të shpejta në rast fatkeqësish, për shkak të përdorimit të armëve të zjarrit nga oficerët e policisë, incidenti duhet të raportohet tek eprorët, të cilët duhet ta regjistrojnë atë me shkrim dhe t'ia komunikojnë këtë informacion brenda 48 orëve prokurorit publik. Sistemi i detyrës i Departamentit të Hetimit Penal të Shtetit u përmirësua në mënyrë që të sigurohej mbërritja e shpejtë në vendin e incidentit. Të gjitha hetimet që nuk mund të kryhen nga Departamenti do të kryhen nga Byroja e Brendshme e Hetimeve të policisë së rajonit në fjalë, ose nga anëtarët e një force policore fqinje.</p>	<p><i>Hollanda / Ramsahai (52391/99)</i></p> <p>Vendimi përfundimtar më 15/05/2007</p> <p>Rezoluta Përfundimtare CM/ResDH(2010)178</p>
<p>Sa i përket keqtrajtimit të pretenduar të civilëve dhe vdekjeve që kanë ndodhur gjatë operacioneve të forcave anti-terroriste të sigurimit në vitet 1990, një Qarkore e Ministrisë së Drejtësisë të vitit 2003 nënvizoi nevojën që prokurorët publikë (dhe jo anëtarët e forcave të sigurimit) të kryejnë menjëherë hetime penale. Kërkesa për një autorizim administrativ për të filluar hetime penale që përfshijnë pjesëtarë të forcave të sigurimit në rastet e pretenduara të keqtrajtimit dhe torturave u shfuqizua në vitin 2003.</p>	<p><i>Turqia / Grupi Aksoy (21987/93)</i></p> <p>Vendimi përfundimtar më 18/12/1996</p> <p>Rezoluta e përkohshme ResDH(2005)43</p> <p>Rezoluta Përfundimtare CM/ResDH(2019)51</p>
<p>Në mënyrë që të përmirësohet shpejtësia e hetimeve në rastet e keqtrajtimit, Kodi i Procedurës Penale u ndryshua në vitin 2016 për të kërkuar që prokurorët dhe gjykatësit publikë t'u japin përparësi çështjeve të tilla. Në vitin 2017, Ministria e Drejtësisë lëshoi një qarkore që kërkon që prokurorët publikë të përfundojnë hetimet për akuzat për torturë brenda 180 ditëve, dhe për përdorimin e tepruar të forcës brenda 120 ditëve, dhe caktimin e një afati kohor prej 370 ditësh për përfundimin e</p>	<p><i>Turqia / Grupi Bati (33097/96)</i></p> <p>Vendimi përfundimtar më 03/09/2004</p> <p>Raporti i Veprimit</p>

procedurave penale në lidhje me krime të tilla. Vonesat në procedime mund të rezultojnë në pasoja negative për perspektivat e ardhshme të promovimit të prokurorit publik ose gjyqtarit përgjegjës.

*Turqia / Grupi Aksoy
(21987/93)*

[Vendimi përfundimtar më
18/12/1996](#)

[Rezoluta Përfundimtare
CM/ResDH\(2019\)51](#)

Për të përshpejtuar procedimet e hetimit, përfshirë hetimet për vdekjen e të burgosurve, u morën masat e mëposhtme: caktimi i një gjyqtari të Gjykatës së Lartë si krye-shqyrtues për të dhënë udhëzime; emërimi i zyrtarëve mjeko-ligjorë shtesë në vitin 2016 në mënyrë që të plotësoheshin të gjitha pozitat gjyqësore; caktimi i hetimeve më të ndërlikuara për gjyqtarët e niveleve më të larta; emërimi i një këshilltari të ri në panelin këshillues të mjekëve ligjorë; zvogëlimi i shtyrjeve, përmirësimi i menaxhimit të çështjeve dhe caktimi i tyre; emërimi i stafit mbështetës hetimor për zyrtarët mjeko-ligjorë; krijimi i një mekanizmi monitorues për të siguruar që hetimet të jenë të plota dhe deklaratat të ofrohen shpejt. Në vitin 2015, pas një rishikimi të shërbimit të mjekëve ligjorë, u bënë dhe u pranuan 13 rekomandime për të përmirësuar efikasitetin dhe për të zvogëluar vonesën në procedimet e hetimit, dhe u vunë në zbatim në fund të vitit 2016.

*Mbretëria e Bashkuar /
McDonnell (19563/11)*

[Vendimi përfundimtar më
06/12/2016](#)

[Rezoluta Përfundimtare
CM/ResDH\(2016\)356](#)

3.a. Lidhja midis shpejtësisë dhe parashkrimit

Kolegjiumi i Zyrës së Prokurorit mbikëqyr kujdesin e punës së hetimit të kryer, ndërsa në vitin 2018 u miratua ligji për heqjen e faljeve për keqtrajtim, si shenjë e qartë se keqtrajtimi nuk do të tolerohet. Një sistem gjithëpërfshirës i masave mbrojtëse është përfshirë në draft Kodin e Procedurës Penale, duke përcaktuar, ndër të tjera, afate të rrepta për procedurat paragyqësore. Është planifikuar të shfuqizohet afati i parashkrimit në Kodin Penal për veprimet e torturës.

*Armenia / Muradyan
(11275/07)*

[Vendimi përfundimtar më
24/02/2017](#)

[Plani i Veprimit](#)

Për të siguruar që procedurat penale të mos parashkruhen, që nga viti 2020, parashkrimi pezullohet pas gjykimit të shkallës së parë për kohëzgjatjen e mbetur të procedurave. Dënimet e vendosura ndaj zyrtarëve publikë për torturë nuk mund të pezullohen. Hetimet disiplinore kundër oficerëve të policisë dhe karabinierëve fillojnë, kryhen dhe përfundojnë të pavarura nga procedurat penale në lidhje me të njëjtat fakte, dhe mund të mbahen në pritje, deri në daljen e rezultatit të këtyre të fundit.

*Italia / Grupi Cestaro
(6884/11)*

[Vendimi përfundimtar më
07/04/2015](#)

[Raporti i Veprimit](#)

Për të korigjuar hetimet joefektive mbi përdorimin e forcës vdekjeprurëse gjatë goditjes së demonstratave anti-qeveritare në dhjetor 1989 dhe në qershor 1990, masat e miratuara përfshinin sa vijon: Në mars 2012, afati i parashkrimit për vepra të qëllimshme kundër jetës u hoq dhe lejoj që hetimet në këto çështje të vazhdojnë. Për më tepër, në Kodin Penal dhe Kodin e Procedurës Penale të vitit 2014, rrugë ligjore u vunë në dispozicion të autoriteteve hetuese duke i lejuar ata të kapërcejnë çdo refuzim për të bashkëpunim nga organet që mbajnë prova të lidhura me hetimet.

*Rumania / Grupi i Shoqatës
"21 Dhjetor 1989"
(33810/07+)*

[Vendimi përfundimtar më
28/11/2011](#)

[Plani i Veprimit](#)

4. PJSËMARRJA E VIKTIMAVE DHE SHQYRTIMI PUBLIK

Konventa kërkon që hetimet për vdekjet ose keqtrajtimet e shkaktuara nga agjentët e forcave të sigurimit të lejojnë pjesëmarrjen e viktimave (ose të afërmeve të tyre sipas rastit), për aq sa është e nevojshme, për të mbrojtur interesat e tyre legjitime. Një pjesëmarrje e tillë duhet të përmbajë mundësinë që ata të kenë qasje në dosjen e hetimit, megjithëse jo automatikisht për të gjithë elementët në të. Në këtë kontekst mund të ngrihet çështja e ndihmës juridike. Një çështje tjetër është domosdoshmëria e arsytimit të vendimeve për të përfunduar hetimin. Lidhur me vëzhgimin publik në përgjithësi, urdhëresat e sigurimit të përgjegjës dhe të ruajtjes së besimit të publikut në përgjigjen e autoriteteve kërkojnë një ekuilibrim të kujdesshëm midis publicitetit dhe konfidencialitetit.

<p>Të drejtat procedurale të viktimave (të tilla si: e drejta për të apeluar vendimet në lidhje me pezullimin e procedimeve, mosfillimin e hetimeve nga prokurori, zgjatjen e hetimit; e drejta për t'u informuar për gjendjen e procedurave dhe për të pasur qasje në aktet dhe provat e vendosura në dosjen e prokurorit) u futën në Kodin e Procedurës Penale në vitin 2017. Për më tepër, udhëzimet e Prokurorisë së Përgjithshme të lëshuara në vitin 2018 parashikonin ndihmë specifike për viktimat dhe dëshmitarët e veprave penale.</p>	<p><i>Shqipëria / Pihoni (74389/13)</i></p> <p>Vendimi përfundimtar më 13/05/2018</p> <p>Plani i Veprimit</p>
<p>E drejta e viktimave për informacion në lidhje me një hetim të vazhdueshëm u prezantua në Kodin e Procedurës Penale në vitin 2014, duke u dhënë atyre, si një çështje parimore, qasje në materialin e shkresave të çështjes. Këshilli i ri Ndër-Agjencor për Luftimin e Torturës dhe Keqtrajtimit nënvizoi rëndësinë e ndihmës juridike efektive për viktimat. Pas ndryshimeve të miratuara në vitin 2018 dhe një vendimi sqarues pasues të Gjykatës Kushtetuese, refuzimi i një prokurori për t'i dhënë dikujt "statusin e viktimës", mund të apelohej para prokurorit epror dhe përfundimisht para një gjykate në lidhje me të gjitha llojet e veprave penale. Një Shërbim Koordinimi i Viktimave dhe Dëshmitarëve u krijua brenda Zyrës së Prokurorit për të mbështetur dhe mbrojtur interesat e viktimave dhe dëshmitarëve gjatë procedimeve.</p>	<p><i>Gjeorgjia / Grupi Tsintsabadze (35403/06)</i></p> <p>Vendimi përfundimtar më 18/03/2011</p> <p>Plani i Veprimit</p>
<p>Në lidhje me përdorimin e forcës vdekjeprurëse gjatë goditjes së demonstratave anti-qeveritare në dhjetor 1989 dhe në qershor 1990, në kontekstin e hetimeve të reja, azhurnimet e progresit u botuan rregullisht në faqen e internetit të Zyrës së Prokurorit Publik për familjet e viktimave. Përveç kësaj, ka pasur një angazhim të shtuar me aplikantë, dhe një synim për t'i dëgjuar përsëri të gjitha palët e dëmtuara ndërkohë që hetimi i ri përparon.</p>	<p><i>Rumania / Grupi i Shoqatës "21 Dhjetor 1989" (33810/07+)</i></p> <p>Vendimi përfundimtar më 28/11/2011</p> <p>Plani i Veprimit</p>
<p>Kodi i Procedurës Penale i vitit 2005, parashikon pjesëmarrjen e viktimave dhe një të drejtë automatike për rishikim gjyqësor, nëse prokurorët publikë vendosin të mos i ndjekin penalisht rastet e abuzimeve të pretenduara nga anëtarët e forcave të sigurimit.</p>	<p><i>Turqia / Ahmet Özkan dhe të tjerë (21689/93)</i></p> <p>Vendimi përfundimtar më 10/11/2004</p> <p>Rezoluta e përkohshme CM/ResDH(2005)43</p>
<p>Në lidhje me vdekjet e shtetasve irakianë gjatë pushtimit të Irakut jugor nga Forcat e Armatosura të Mbretërisë së Bashkuar, procesi hetimor që ndërthuri hetimet kriminale nga Ekipi i Pretendimeve Historike të Irakut (EPHI) me hetimin e stilit (të quajtur "Hetimi i Fatalitetit") përfshiu familjet e viktimave dhe ishte i aksesueshëm nga publiku i gjerë. Në vitin 2016, Gjykata e Lartë përcaktoi parimet që duhet të merren parasysh kur bëhet vlerësimi, pas hetimit të EPHI-së, nëse është e përshtatshme, e arsyeshme dhe proporcionale për të kryer një "Hetim të Fatalitetit", duke pasur parasysh koston njerëzore dhe gjasat për të qenë në gjendje për të arritur në një përfundim të qartë për rrethanat në të cilat personi vdiq.</p>	<p><i>Mbretëria e Bashkuar / Al-Skeini dhe të tjerë (55721/07)</i></p> <p>Vendimi përfundimtar më 07/07/2011</p> <p>Rezoluta Përfundimtare CM/ResDH(2016)298</p>

Në lidhje me vëzhgimin publik dhe informacionin e familjeve të viktimave në lidhje me hetimet e vdekjeve në Irlandën e Veriut gjatë operacioneve të forcave të sigurimit në vitet 1980 dhe '90, Shërbimi i Prokurorisë Publike miratoi një politikë për të siguruar arsyet e mosndjekjes penale dhe ato vendime janë objekt shqyrtimi gjyqësor. Për më tepër, u vu në dispozicion ndihma juridike për përfaqësimin e familjeve të viktimave. Sapo të themelohet, i vetmi organ i ri dhe i pavarur hetimor, Njësia e Hetimeve Historike do të ketë gjithashtu personel të përkushtuar që synon përfshirjen e të afërmve që nga fillimi i procesit.

*Mbretëria e Bashkuar
/ Grupi McKerr
(28883/95)*

[Vendimi përfundimtar më
04/08/2001](#)

[Plani i Veprimit](#)

Kodi i Procedurës Penale i Ukrainës të vitit 2012 përmirësoi pjesëmarrjen e viktimave, duke përfshirë ndër të tjera të drejtat për të dhënë shpjegime dhe të paraqitur prova; për të marrë informacione në lidhje me procedurat; për të shqyrtuar materialet e çështjes dhe për të marrë kopje të dokumenteve; për të pasur përfaqësim; për të paraqitur kërkesa dhe sfiduar vendimet, veprimet ose pasivitetin e hetuesve, prokurorëve ose gjyqtarëve; për të marrë pjesë në gjykim dhe për të paraqitur ankesa.

*Ukraina / Gongadze
(34056/02)*

[Vendimi përfundimtar më
08/02/2006](#)

[Plani i Veprimit](#)

5. HETIMI I MOTIVEVE TË VEÇANTA TË KRIMIT

Në mënyrë që hetimet mbi vdekjet dhe keqtrajtimet të jenë efektive, duhet pasur kujdes i veçantë për të eksploruar motive të mundshme raciste ose të tjera diskriminuese. Motive të tjera, si ato që qëndrojnë pas sulmeve ndaj gazetarëve ose aktorëve të tjerë të medias, mund të kërkojnë përgjigje specifike. Për t'u siguruar që motive të tilla të hetohen në mënyrë të përshtatshme, gjithashtu mund të kërkojnë ndryshime në ligjet penale përkatëse.

<p>Në vitin 2011, Kodi Penal u ndryshua dhe përfshiu si rrethana të rënduara, në një vrasje dhe lëndime trupore, motivet raciste ose ksenofobe. Këto dispozita lejojnë që autoritetet hetuese të shqyrtojnë nëse motivet e mundshme raciste janë origjina e përdorimit të tepruar të forcës nga forcat e sigurimit.</p>	<p><i>Bullgaria / Nachova dhe të tjerë (43577/98)</i> Vendimi përfundimtar më 06/07/2005 Rezoluta Përfundimtare CM/ResDH(2017)97</p>
<p>Për të përmirësuar efektivitetin e hetimeve në rastet e diskriminimit dhe krimeve të urrejtjes në kontekstin e sulmeve të dhunshme të aktivistëve LGBTI dhe Dëshmitarëve të Jehovait gjatë marshimeve / grumbullimeve, mandati i Mbrojtësit Publik u zgjerua në 2010 për individë privatë: Si personat juridikë ashtu edhe individët janë të detyruar të sigurojnë informacion në lidhje me veprimet e pretenduara të diskriminimit brenda 10 ditëve. Në rast se nuk ndiqet rekomandimi vijues i Mbrojtësit Publik, paditësi ka të drejtë ta referojë çështjen në gjykata, sipas Kodit të Procedurës Civile. Në vitin 2018, pati një rritje të dënimeve për krimet e kryera mbi baza diskriminuese në Kodin Penal.</p>	<p><i>Gjeorgjia / Grupi Identoba dhe të tjerë (73235/12)</i> Vendimi përfundimtar më 12/08/2015 Plani i Veprimit</p>
<p>Në vitin 2012, me një qarkore drejtuar agjentëve të policisë, Shefi i Policisë kërkoi që ankesat në lidhje me sjelljen raciste të trajtoheshin me përparësi. Në një qarkore të mëpasshme të lëshuar në vitin 2014, Shefi i Policisë vuri në dukje detyrimin e autoriteteve policore për të hetuar ekzistencën e mundshme të bazave në lidhje me origjinën kombëtare, fenë, orientimin seksual, moshën, aftësinë e kufizuar ose ndonjë sjellje tjetër diskriminuese që qëndron në themel të keqtrajtimit të një personi.</p>	<p><i>Greqia / Grupi Makaratzis (50385/99)</i> Vendimi përfundimtar më 20/12/2004 Komunikimi i Qeverisë</p>
<p>Në vitin 2019, një protokoll i ri mbi detyrat e policisë në lidhje me trajtimin e krimeve të urrejtjes përfshiu një listë të treguesve të paragjykit, duke lehtësuar identifikimin e këtij lloji të krimit. Gjithashtu u ngrit një rrjet i specialistëve për krimet e urrejtjes, i përbërë nga oficerë prej secilit departament rajonal të policisë, i kryesuar nga një oficer në selinë kombëtare. Përveç mbikëqyrjes së luftës kundër krimeve të urrejtjes, ata kanë për detyrë të organizojnë trajnime të rregullta për oficerët e policisë. Për më tepër, në secilin stacion policor duhet të caktohen "këshilltarë" në mënyrë që të ndihmojnë agjentët e policisë në identifikimin e krimeve të urrejtjes.</p>	<p><i>Hungaria / Grupi Balázs (15529/12)</i> Vendimi përfundimtar më 14/03/2016 Raporti i Veprimit</p>
<p>Në lidhje me hetimet për keqtrajtimin racor të romëve, që nga viti 2006, ligji penal parashikon që motivi racor është faktor i rënduar ligjor, ngjarja e të cilit duhet të hetohet me iniciativën e vetë të autoritetit në një rast të dhënë.</p>	<p><i>Rumania / Barbu Anghelescu Nr.1 (46430/99)</i> Vendimi përfundimtar më 05/01/2005 Rezoluta Përfundimtare CM/ResDH(2016)150</p>
<p>Kodi Penal u ndryshua në vitet 2015-2016 për të përfshirë përgjegjësinë penale për krime që vënë në shënjestër gazetarët, si vrasje ose vrasje në tentativë, pengmarrje, kërcënime për dhunë, dëmtim të qëllimshëm të pronës. Për më tepër, u forcua përgjegjësia penale për pengimin e veprimtarive të ligjshme profesionale të një gazetari.</p>	<p><i>Ukraina / Gongadze (34056/02)</i> Vendimi përfundimtar më 08/02/2006 Plani i Veprimit</p>

6. MBIKËQYRJA E PAVARUR E HETIMEVE

Sistemi vendas duhet të sigurojë disponueshmërinë e një mekanizmi të pavarur për të trajtuar ankesat në lidhje me kryerjen e një hetimi. Prandaj, organet hetimore duhet të japin vendime të arsyetuara për veprimet e tyre për të lejuar mbikëqyrje të përshtatshme. Duke pasur parasysh diversitetin e sistemeve ligjore kombëtare dhe rolet e ndryshme të institucioneve përkatëse, çështjet e mëposhtme mund të jenë me rëndësi më të madhe ose më të vogël në varësi të Shteteve: udhëzimi dhe mbikëqyrja hetimore nga autoritetet e ndjekjes penale; roli i gjyqtarëve hetues; roli i organeve të tjera shtetërore, për shembull gjykatat ose institucioni kombëtar i të drejtave të njeriut / Avokati i Popullit; roli i mundshëm i parlamentit kombëtar ose i një strukture parlamentare.

<p>Vendimi i një prokurori për të përfunduar një hetim i nënshtrohet një apeli brenda shërbimit të prokurorit. Rishikimi gjyqësor është gjithashtu i disponueshëm në çështjet që përfshijnë akuzat për krime të rënda.</p>	<p>Gjeorgjia / Gharibashvili (11830/03)</p> <p>Vendimi përfundimtar më 29/10/2017</p> <p>Rezoluta Përfundimtare CM/ResDH(2017)287</p>
<p>Në vitin 2017, një Mekanizëm Kombëtar i Hetimit u krijua brenda Zyrës së Avokatit të Popullit me mandat për të mbledhur, regjistruar, vlerësuar dhe transmetuar tek organet kompetente ankesat në lidhje me veprimet e agjentëve të zbatimit të ligjit dhe stafit të institucionit të paraburgimit në lidhje me keqtrajtimin, përdorimin e paligjshëm të armëve të zjarrit, sjelljen e paligjshme me motive raciste ose trajtim diskriminues. Për më tepër, Avokati i Popullit mund të vendosë të hetojë vetë pretendimet <i>motu proprio</i>, ose me kërkesë, ose t'i referojë ato në organin kompetent disiplinor. Avokati i Popullit gjithashtu mund të kërkojë rihapjen e një hetimi administrativ në rastet kur Gjykata Evropiane ka gjetur se hetimi fillestar është joefektiv.</p>	<p>Greqia / Grupi Makaratzis (50385/99)</p> <p>Vendimi përfundimtar më 20/12/2004</p> <p>Raporti i Veprimit</p>
<p>Një bazë e të dhënave për të gjitha procedurat penale në vazhdim u krijua në janar të vitit 2011. Ajo shërben si mjet për forcimin e mbikëqyrjes prokuroriale mbi procedurat penale. Për më tepër, në vitin 2010 Prokurori i Përgjithshëm lëshoi një dekret që synonte rritjen e mbikëqyrjes prokuroriale në lidhje me procedimet penale që kishin të bënin me veprat e pretenduara nga zyrtarët e Shtetit dhe ai hartoi udhëzimet metodologjike mbi këtë temë. Për të siguruar shpejtësinë në hetime, Prokuroria e Përgjithshme vlerëson rregullisht të dhënat përkatëse statistikore dhe u jep përparësi llojeve të caktuara të hetimeve. Që nga viti 2010, hetimeve ndaj zyrtarëve shtetërorë vazhdimisht u caktohet statusi i përparësisë për mbikëqyrje të zgjeruar.</p>	<p>Letonia / Grupi Holodenko (17215/07)</p> <p>Vendimi përfundimtar më 04/11/2013</p> <p>Rezoluta Përfundimtare CM/ResDH(2018)382</p>
<p>Në vitin 2018, u krijua një organ rishikimi brenda Zyrës së Avokatit të Popullit, duke përfshirë anëtarë të pavarur nga shoqëria civile. Detyra e tij është të monitorojë dhe rishikojë procedurat që synojnë hetimin dhe mbajtjen përgjegjës të agjentëve të zbatimit të ligjit për çdo keqberje që sjell keqtrajtim.</p>	<p>Maqedonia / El-Masri (39630/09)</p> <p>Vendimi përfundimtar më 13/12/2012</p> <p>Rezoluta Përfundimtare CM/ResDH(2019)369</p>
<p>Pas mangësive në hetimin për vrasjen e një gazetari turk qipriot, roli i Prokurorit të Përgjithshëm në hetimet policore u forcua në vitin 2006, kur atij iu dha fuqia për të mbikëqyruar ose drejtuar hetimet e kryera nga Drejtoria e Përgjithshme e Forcave të Policisë, nëse ai e konsideron të domosdoshme.</p>	<p>Turqia / Adali (38187/97)</p> <p>Vendimi përfundimtar më 12/10/2005</p> <p>Rezoluta Përfundimtare CM/ResDH(2010)12</p>

7. DËMSPËRBLIMI PËR VIKTIMAT

Shtetet duhet të marrin të gjitha masat e duhura për të krijuar mekanizma të arritshëm dhe efektivë, që sigurojnë që viktimat e shkeljeve të rënda të të drejtave të njeriut të marrin dëmshpërblimin e shpejtë dhe të duhur për dëmin e pësuar.¹ Format e ndryshme të dëmshpërblimeve të përmendura më poshtë, të tilla si kompensimi financiar dhe faljet zyrtare, mund të plotësojnë në mënyrë të dobishme detyrimin e Shteteve për të rihapur/rifilluar/vazhduar hetimet, duke përfshirë situatat kur ky detyrim nuk mund të përmbushet me sukses.

<p>Pas hetimeve joefektive në krimet e luftës dhe konkluzioneve të Gjykatës Evropiane në çështjen <i>B. dhe të tjerët</i>, ankuesit kërkuar rihapjen e procedimit të kundërshtuar për dëmshpërblim. Në procedimin e rihapur, aplikantëve iu dha rreth 30,000 Euro secili, në lidhje me dëmet jopasurore për shkak të vuajtjeve emocionale që rezultuan nga vdekja e një të afërmi të tyre në duart e agjentëve të shtetit. Për më tepër, në çështjen <i>M. dhe të tjerët</i>, ankuesit, para vendimit të Gjykatës Evropiane, kishin kërkuar rihapjen e procedimeve civile pas një gjykimi të brendshëm që shpallte një individ fajtor për krime lufte nën përgjegjësinë e komandës, përfshirë vrasjen e të afërmeve të ankuesve. Gjykatat vendase i kanë dhënë rreth 30,000 Euro secilit prej tyre, në lidhje me dëmet jopasurore, si rezultat i vuajtjeve emocionale për shkak të vdekjes së të afërmit të tyre në duart e agjentëve të shtetit.</p>	<p><i>Kroacia / Grupi Skendžić dhe Krznarić (16212/08)</i></p> <p>Vendimi përfundimtar më 20/04/2011</p> <p>Plani i Veprimit</p>
<p>Pas përdorimit të forcës së tepruar nga policia gjatë demonstratave të dhunshme pas zgjedhjeve parlamentare të vitit 2009, Qeveria dhe Parlamenti shprehën keqardhjen e tyre për reagimin e papërshtatshëm të organeve kombëtare të zbatimit të ligjit dhe gjyqësorit pas ngjarjeve të kundërshtuara. Për më tepër, u krijua një komitet i posaçëm qeveritar për të dhënë kompensim në nivel kombëtar për viktimat civile të identifikuara. Ky kompensim nuk u konsiderua si një zëvendësim për dëmet pasurore ose jopasurore që mund të jepeshin nga gjykatat vendase.</p>	<p><i>Moldavia / Grupi Taraburca (18919/10)</i></p> <p>Vendimi përfundimtar më 06/03/2012</p> <p>Rezoluta Përfundimtare CM/ResDH(2018)464</p>
<p>Në vitin 2018, duke pasur parasysh faktin se ankesa e aplikantit në lidhje me keqtrajtimin në kontekstin e interpretimeve të CIA-s (Agjencia Qendrore e Inteligjencës) ishte parashkruar, Ministri i Jashtëm i kërkoi aplikantit falje me shkrim në emër të qeverisë, duke shprehur keqardhje të rezervë për vuajtjet e jashtëzakonshme dhe dëmin që i ishte shkaktuar atij, si rezultat i sjelljes jo të duhur të autoriteteve. Në vitin 2018, kërkesa për dëmshpërblim e kërkuesit për dëmin jopasuror të një Euroje simbolike u njoh nga gjykatat civile vendase, të cilat pranuan kështu zyrtarisht se kishin ndodhur fakte të padënuara.</p>	<p><i>Maqedonia / El-Masri (39630/09)</i></p> <p>Vendimi përfundimtar më 13/12/2012</p> <p>Rezoluta Përfundimtare CM/ResDH(2019)369</p>
<p>Sa i përket shkeljeve të gjetura në kontekstin e luftës kundër terrorizmit, kryesisht në jug-lindje të Turqisë, nën gjendjen e jashtëzakonshme midis viteve 1987 dhe 2002, aplikantëve iu dha mundësia të kërkonin kompensim përpara një komisioni të posaçëm kompensimi, ose përpara gjykatave administrative në bazë të një Ligji të ri për Kompensim të vitit 2004, i cili siguronte të drejtën e kompensimit në bazë të përgjegjësisë së Shtetit për humbjet e shkaktuara në luftën kundër terrorizmit. Ky ligj plotësoi dhe i dha efekt më të saktë përgjegjësisë së shtetit për dëmet e shkaktuara nga aktet administrative, si një <i>lex temporalis</i> i veçantë, duke përcaktuar që dispozitat e këtij legjislacioni ishin të zbatueshme në mënyrë retroaktive për ngjarjet që ndodhën pas vitit 1987 dhe para vitit 2004.</p>	<p><i>Turqia / Grupi Aksoy (21987/93)</i></p> <p>Vendimi përfundimtar më 18/12/1996</p> <p>Rezoluta Përfundimtare CM/ResDH(2019)51</p>

¹ Shikoni veçanërisht Udhëzimin XVI, Komiteti i Ministrave [Udhëzime për Zhdukjen e Pandëshkueshmërisë për Shkeljet e Rënda të të Drejtave të Njeriut](#), miratuar nga Komiteti i Ministrave më 30 mars 2011, në takimin e 1110 të Zëvendësve të Ministrave.

SHTOJCA - INDEKSI I ÇËSHTJEVE

<i>ALB / Pihoni (74389/13)</i>	3, 10	<i>MKD / Kitanovski group (15191/12)</i>	8
<i>ARM / Muradyan (11275/07)</i>	6, 9	<i>NDL / Jaloud (47708/08)</i>	6
<i>ARM / Virabyan (40094/05)</i>	3	<i>NDL / Ramsahai (52391/99)</i>	8
<i>BGR / Nachova and Others (43577/98)</i>	12	<i>POL / Dzwonkowski group (46702/99)</i>	7
<i>BGR / S.Z. (29263/12)</i>	8	<i>ROM / Association "21 December 1989" group (33810/07+)</i>	9, 10
<i>CRO / Mader (56185/07)</i>	3	<i>ROM / Barbu Anghelescu No.1 (46430/99)</i>	4, 12
<i>CRO / Skendžić and Krznarić group (16212/08)</i> .	14	<i>ROM / Predica group (42344/70)</i>	7
<i>CYP / Khani Kabarra (24459/12)</i>	6	<i>RUS / Khashiyev and Akayeva group (57942/00)</i>	4
<i>CYP / Shchukin and Others (14030/03)</i>	3	<i>SUI / Dembele (74010/11)</i>	7
<i>CZE / Eremiasova and Pechova 23944/04)</i>	3	<i>SVN / Franciska Stefancic (58349/09)</i>	4
<i>GEO / Gharibashvili (11830/03)</i>	13	<i>SVN / Matko (43393/98)</i>	4
<i>GEO / Identoba and Others group (73235/12)</i> ...	12	<i>TUR / Adali (38187/97)</i>	13
<i>GEO / Tsintsabadze group (35403/06)</i>	4, 10	<i>TUR / Ahmet Özkan and Others (21689/93)</i>	10
<i>GER / Hentschel and Stark (47274/15)</i>	4	<i>TUR / Aksoy group (21987/93)</i>	8, 9, 14
<i>GRC / Makaratzis group (50385/99)</i>	12, 13	<i>TUR / Bati group (33097/96)</i>	8
<i>HUN / Balázs group (15529/12)</i>	12	<i>UK / Al-Skeini and Others (55721/07)</i>	5, 10
<i>ITA / Cestaro group (6884/11)</i>	9	<i>UK / McDonnell (19563/11)</i>	9
<i>LVA / Balajevs (8347/07)</i>	4	<i>UK / McKerr group (28883/95)</i>	11
<i>LVA / Holodenko group (17215/07)</i>	4, 13	<i>UKR / Afanasyev group (38722/02)</i>	5
<i>MDA / Corsacov group (18944/02)</i>	6	<i>UKR / Belousov (4494/07)</i>	5
<i>MDA / Levinta (17332/03)</i>	6	<i>UKR / Gongadze (34056/02)</i>	11, 12
<i>MDA / Taraburca group (18919/10)</i>	14	<i>UKR / Kaverzin group (23893/03)</i>	5
<i>MKD / El-Masri (39630/09)</i>	13, 14		
<i>MKD / Jasar group (69908/01)</i>	8		